

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum VIII. Illud autem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

ea) præscriptio non procedit. *Reg. 3. in 6.* Quare dici solet, quod incapax possidendi, est incapax præscribendi, sed Laicus jus decimarum, quippe, quod spirituale est, possidere nequit: Intelligi Ciuilitè ac Iuridicè, quamuis nonnunquam de facto Laici occupent, & detineant, consentit *c. 1. 16. q. 7.* & videri potest *gl. hic. verb. Detinere.*

Est autem hic exactè aduertendum, quòd in tali casu, si aliquis sit incapax possidendi jus Ecclesiasticum absque legitima concessione facta à Prælato Ecclesiæ, temporis etiam inmemoralis decursus, quamuis ignorantia inculcata, & bona fides coniuncta sit, non faciet illum possidere, aut præscribere. & hoc est, quod docent *Ioann. Monach. in c. 2. n. 5. de præbend. in 6. Ioann. Andr. ibid. n. 7.* Quòd autem Laicus ex sola immemoriali possessione jus spirituale, v.g. decimarum acquirere nunquam possit, ita probatur. Vel enim ipsi verè & legitime facta est concessio auctoritate Prælati, & tunc non acquirit per præscriptionem, cum acquisierit per priuilegium, titulum, seu concessionem; vel non est facta concessio legitima, tunc non possidet ciuilitè ac iuridicè, tametsi fortassè fama sit, aut publicus & inculpatus error de facta concessione: nam sicut erronea persuasio non facit verum titulum, ita nec veram, nec iuridicam possessionem, si ea ex juris dispositione absque vero titulo, seu causa competere non possit.

Verumtamen si Laicus jus decimarum, vel aliud simile, quod ex Ecclesiastici Prælati concessione obtineri à Laico potest & solet, per tempus immemorabile, assilente sibi publicà famà & opinione, habuerit, tanquam sibi legitime competat, tunc ex temporis huius diuturnitate habet præsumptionem juris pro se, ita vt ad decimarum restitutionem neque in externo, neque in interno conscientiarum foro obligari possit secundum doctrinam. *Alex. hic. n. 8. Felin. in c. Cum ex offic. n. 13. hoc tit.* Imò si spoliatus sit, restitui debet, prout docet *Conarr. l. 1. resolut. c. 17. n. 6.*

Quod verò *Suar. t. 1. de Relig. tract. 2. l. 1. de decim. c. 27.* & alij communiter do-

cent, requiri communem famam & opinionem in populo factæ legitimæ concessionis ab Ecclesiastico Prælato, id non ita intelligendum arbitror, vt in specie fama, siue traditio sit, quoniam pacto, & à quo, aut quando decimarum concessio facta fuerit, cum talis memoria ob temporis diuturnitatem aboleatur, sed sufficit, si à tempore immemoriali constans fama & persuasio fuerit, decimas ad Laicum de jure pertinuisse, quamuis in particulari nesciatur, quomodo, quando, vel à quo ad ipsum peruenerit, idque dico ad succurrendum multorum Laicorum conscientis, qui decimas à maioribus suis per antiquissima tempora acceperunt, & idèò adduci se non sinunt, vt restituant; interdum verò restituere non possunt, quia tantum per modum hypothecæ, seu anticryseos possident, aut quia decimæ fideicommissi aut feudi vinculo vnà cum dominio, cui adhærent, adstrictæ sunt; consultum tamen est, vt partem aliquam abundantium reddituum suapte naturâ ex speciali titulo prouenientium in pauperes & alias pias causas expendant, præsertim cum non desit magna suspicio, decimas ad Laicos detentores frequenter peruénisse illegitimè, prout docui *l. 4. tract. 6. c. 6. n. 13.*

CAPITULUM VIII.

Illud autem:

PARAPHRASIS.

In antiquis Canonibus *cap. 1. & 2. cap. Quinquag. 4. 16. q. 3.* reperitur annis 30. possessiones, & jura Ecclesiarum aduersus eas præscribi posse, sed Ecclesia Romana minorem, quam 40. annorum præscriptionem non admittit, & idem procedit, si Ecclesia contra Ecclesiam præscribere velit, quòd 40. annorum continuatam possessionem ostendere debeat; sin autem possessionis interruptionem, aut vsucapionis factam esse obijciatur, tunc ab vtraque parte testes recipi debent, & si interruptio facta fuerit, præscriptio non obtinebit.

SYM-

SUMMARIUM.

1. Contra Ecclesiam tam à privato, quam ab Ecclesia circa bona immobilia & jura non præscribitur, nisi 40. annis, circa mobilia triennio.
2. Si simul ad Laicum & Ecclesiam jus quoddam pertineat divisibile, contra privatum, breviori tempore præscribitur, quam contra Ecclesiam, secus est, si jus sit indivisibile.
3. Interruptio præscriptionis alia est civilis, alia naturalis. Quia utriusque effectus.

1. **NOT. I.** Contra Ecclesiam siue à privato civis ab Ecclesia non præscribitur tempore minore quam annis 40. id verò intellige circa omnia bona immobilia, & jura, at verò circa mobilia Ecclesiæ bona absolvetur adversus eam præscriptio triennio, sicuti contra privatum, uti docui *l. 3. tract. 1. de Inst. c. 8. n. 13.*

2. Addendum hic, si ad Laicum unâ cum Ecclesiâ jus aliquod pertineat, distinguendum est, num illud divisibile sit, tunc breviori tempore contra privatum, quam contra Ecclesiam præscriptio conficietur. *Arg. l. 1. c. si in communi & c.* exempli causa: si Ecclesiæ & privato civi jus competat in alieno prato pascendi pecora, vel agendi currus, & decem annis non utatur eo civis, per viam præscriptionis spatio decennii excludi potest, uti docui *sit. tract. 1. c. 9. dicto 3.* Ecclesia autem non nisi post annos 40. jure suo privabitur propter omissionem. At verò si jus, seu servitus indivisibilis sit, tunc privatus propter communionem cum Ecclesia eodem 40. annorum tempore gaudebit *juxta l. 9. ff. quemadmodum servitus amittatur, si communem fundum ego & pupillus haberemus, licet uterque non vteretur, tamen propter pupillum (contra quæ in pupillari ætate præscriptio non procedit) & ego viam retineo; ubi gl. marginalis ait, quod privilegium unius consortis prodest alteri non privilegiato in re indivisibili, quemadmodum hoc ipsum cernere est in jure patronatus pertinente simul ad Ecclesiam & Patronum laicum, quod huic pro-*

pter communionem cum Ecclesia sex menses ad præsentandum concedantur, secundum *Gl. receptam. in c. vn. verb. Ecclesiasticus. de jure Patronatus. in 6.*

Not. II. Præscriptio semel legitimè cepta quandoque interruptitur. Est autem duplex præscriptionis interruptio, secundum *Gl. receptam. hic. verb. Interruptio, naturalis & civilis.* Naturaliter interruptitur præscriptio, si possessio, eaque civilis amittatur per spoliationem, idque locum habet tum in rebus corporalibus, tum in incorporeis, seu juribus, ut si sim in possessione eligendi, aut præsentandi, & vel una vice repulsus discedam, ex eo tempore interrupta est præscriptio, ut postea de novo inchoare necessarium sit. Præterea interruptitur præscriptio naturaliter, si bona fides amittatur, quia rei alienæ scientia intervenit: nam hæc duo, possessio & bona fides necessariò requiruntur ad usucapionis progressum, ergo si unum cesset, cursus usucapionis interruptitur. videri potest *Alex. hic. n. 21.*

Civiliter interruptitur præscriptio ex Iuris dispositione, per actum aliquem interpositum videlicet motæ litis super re ab altero possessa, sed distinguendum inter præscriptionem triennalem, & quæ longi, aut longissimi 30. vel 40. annorum temporis est. Illa per litis contestationem non interruptitur, sed continuatur, ita tamen, ut si, quamvis post lapsum interea triennium adversus possessorem sententia lata sit, res possessa restitui debeat, non habita ratione usucapionis. *l. 2. §. ult. ff. Pro emptore. & docet Abbas hic. n. 4. Covarr. Reg. possessor. p. 2. §. 12. n. 4. Molin. tract. 2. de Inst. D. 78. n. 12.* Nam hæc triennalis possessio valdè favorabilis est, & duntaxat in favorem possidentis introducta, at verò præscriptio temporis longi (idemque sentiendum de tempore longissimo) videlicet 10. annorum inter præsentem, & 20. inter absentes circa rem immobilem cum titulo colorato, per litis contestationem coram Iudice competente, interruptitur. *l. More. 26. e. De rei*

vindicatione. Et dici solet talis præscriptio introducta partim in fauorem possidentis, partim in odium jus suum recuperare negligentis, vti videre licet apud *Gratiam, in c. Placuit. 15. 16. q. 3.* Opus tamen est sententiam postea ferri aduersus possessorem ad hoc, vt per litem contestationem præscriptio interrupta censeatur, *Arg. l. Euidenter. 16. ff. de except. rei iudicata, & docet Molin. n. 14.*

CAPITVLVM IX.

Quia.

PARAPHRASIS.

Inter duos Abbates controuersia erat circa fines agrorum; ea propter Alex. III. iussit eam agrimensoris definitione terminari, & hoc ipso c. mandat delegatis suis, vt ad loca, de quibus est contentio, accedant, vt in præsentia sua controuersiam secundùm iura sua faciant finire exceptione præscriptionis 40. annorum vtrique parti reseruata.

SUMMARIVM.

1. In controuersia circa fines agrorum adhibendus agrimensor, & iuxta eius pronuntiatum illa definienda.
2. Agrimensore malè pronuntiante, quod remedium læso competat.
3. Aduersus agrimensorem non competit actio locati, si et aliquid remunerationis causa acceperit.
4. Idem est de Notario, Aduocato, Medico, Iurisperito & similibus, qui itidem non obligantur ex culpa ciuili, etsi pro opera præstita honorarium acceperint. Si tamen hi ob imperitiam læserunt partem, actione in factum tenentur ad præstandum interesse.
5. Exceptio præscriptionis, si difficultatem habet, differri potest post litem contestationem, vt examinetur.

Not. I. Si lis de finibus agrorum oriatur, agrimensor in partium, vel, si opus sit, etiam iudicis præsentia adhibendus est,

& secundùm huius pronuntiatum causa definiri debet. Vide, quæ dixi in c. 3. & 4. De probat.

Quæritur. Si agrimensor malè pronuntiauit, quodnam remedium competit ei, qui læsus est? *Re.* De hoc videndam esse l. 1. & seqq. ff. Si mensor falsum modum dixit, videlicet, contra mensorem agi posse actione in factum ad præstandum id, quatenus interest actoris, quod mensor falsò pronuntiauit, dummodò is dolosè egerit, vel in culpa lata, quæ dolo æquiparatur, fuisse deprehendatur; sed de alia culpa, seu negligentia sua non tenetur, cum aduersus eum actio locati non competat, tametsi aliquid remunerationis causa acceperit; cum enim singularis industria hominis interueniat, id, quod datur, non operis mercedem, sed honorarium pro beneficio præstito veteres appellarunt. Quamobrem licet actio ista contra mensorem hæredi, aut successori concedatur, non tamen aduersus hæredem mensoris, cum quodammodò pœnalis, a deòque personæ inhærens, non rei persecutoria sit. l. 3. §. Hanc actionem. ff. eodem.

Idemque pari ratione dicendum est, de Notario, Aduocato, Medico, Jurisperito & similibus personis, quod non obligentur ex culpa ciuili, tametsi pro beneficio præstito honorarium accipiunt, vti colligitur ex l. ult. c. de Magistratibus conueniendis. Quare quod dicere solent DD. si Medicus, Jurisperitus, aut Confessarius, mercedem accipiat pro opera præstita, quod transeat contractus in locationem, id non propriè dicitur, sed de quasi locatione accipi debet, vti hic *Abb. notauit. n. 3. cum Bart. in cit. l. 1. & sumitur ex l. 1. ff. de variis & extraordinariis cognitionibus. iuncta Gl.* vbi dicitur, quod Iudicis implorato officio extra ordinem mercedes ac salaria perantur. Vide, quæ docui l. 3. tr. 4. de Inst. c. 7. ass. 4. & quod Dynus & alij docent in regul. 19. in 6. non est sine culpa (intellige latam, quæ dolo, juris præsumptione, æquiparatur) qui rei, quæ ad se non pertinet, se immisceat, quod videlicet Notarij, Medici, Jurisperiti & similes, qui se peritos in arte profitentur, cum non sint, si ob imperitiam læse-